



OSLO TINGRETT

09 JAN 2008

Dok 3

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 Oslo

JUSTISDEPARTEMENTET	
- 9 JAN 2008	
SAKSNR.: 200400435	
AVD/KONT/BEH: SIA SAK/HBE	
DOK.NR. 91	ARKIVKODE 511.71

Deres referanse
200400435- /AKN

Vår referanse
07-142889ADM-OTIR/

Dato
08.01.2008

HØRING - RAPPORT "RETT TIL TOLK - TOLKING OG OVERSETTELSE I NORSK STRAFFEPROSESS"

1. Innledning

Oslo tingrett viser til Departementets høringsbrev av 21.09.2007 .

Oslo tingrett står for nær halvparten (47 %) av all tolkebruk på landsbasis. I 2006 avgjorde Oslo tingrett 12 431 saker, hvorav det ble brukt tolk i 2085 saker, dvs i ca 17 %. Antall avgjorte meddommersaker var 3 365, hvorav 649, dvs 19 %, med tolk. Det ble avgjort 6 572 enedommersaker, hvorav 1 213, dvs ca 18 % med tolk. Det ble tolket på 46 ulike språk.

I høringsrapporten foreslår Justisdepartementet tiltak for å styrke, forbedre og effektivisere regelverk og praksis for bruk av tolk ved behandling av straffesaker. Flere av forslagene er i tråd med den praksis Oslo tingrett allerede har etablert når det gjelder bruk av tolk, men på enkelte områder vil forslagene innebærer økt bruk av tolk i straffesakskjeden i Oslo. Oslo tingrett vil i hovedsak slutte seg til forslagene i rapporten, men enkelte av forslagene vil etter vår vurdering innebære økte kostnader og forsinkelser i saksavviklingen som ikke står i forhold til den rettssikkerhetsmessige gevinsten. Dette gjelder særlig forslaget om at domfelte har krav på å få oversatt en felle dom skriftlig til et språk han forstår innen en uke etter at dommen er forkynt.

2. Til forslagene til regelverksendringer

Oslo tingrett vil kun kommentere forslag som har direkte betydning for vår virksomhet. Det er benyttet samme nummerering som under pkt. 4 i høringsbrevet.

Pkt. 1 - Det foreslås at det lovfestes et særskilt vandelskrav for tolker tilsvarende det som gjelder for meddommere. Høringsbrevet henviser til de nye regler om dette i domstolloven § 72. Det betyr blant annet at en person som har fått en betinget dom ikke kan gjøre tjeneste som tolk hvis det er mindre enn 10 år siden dommen ble rettskraftig.

Oslo tingrett mener ikke det bør stilles for strenge krav til vandel. Tolkens faglige kvalifikasjoner og forståelse for rollen vil ikke nødvendigvis knytte seg til tolkens vandel. Tolken skal verken foreta vurderinger eller treffe avgjørelser i saken. Det er derfor ikke

Postadresse
Postboks 8023 Dep., 0030 Oslo

Sentralbord
22 03 52 00

Saksbehandler
Liv Rognlien

Bankgiro

Organisasjonsnummer

Kontoradresse
Oslo Tingshus, C. J. Hambropl. 4

Telefaks
22 03 53 53

Telefon
22 03 52 15

Ekspedisjonstid
0845-1545 (1500)

Internett/E-post
http://domstol.no/oslo_tingrett
oslo.tingrett.eksp@domstol.no

naturlig å stille de samme strenge krav til vandel for tolker som for lekdommere. Dette innebærer ikke at tolkens vandel ikke kan ha betydning for tolkens utførsel av oppdraget i den enkelte sak. Avgjørende for tillitten til tolken vil være hvilke type straffbart forhold vedkommende er domfelt for, hvor langt tilbake i tid det ligger og den sak det nå skal tolkes i. Det vil gjennomgående være påtalemyndigheten som har opplysninger om dette. Mener noen tolkens vandel taler mot at vedkommende skal oppnevnes, har de adgang til å motsette seg slik oppnevning. Som utgangspunkt er dette etter vår mening tilstrekkelig. Velger man å oppstille særskilte krav til tolkers vandel, bør kravene være noe mindre strenge enn de krav som stilles til lekdommere.

Vi gjør oppmerksom på at en ordning med sperring av tolker som ikke tilfredstiller et eventuelt vandelskrav, høyst sannsynlig vil medføre at det må foretas endringer i domsstolens saksbehandlingssystem, Lovisa. Et manuelt system vil neppe være tilstrekkelig i praksis.

Pkt. 4 - Det foreslås at domfelte, ved forkynnelse, kan kreve at en fellende dom oversettes skriftlig til et språk vedkommende forstår. Hvis oversettelsen ikke er stilt til den domfeltes rådighet innen en uke, må dommen forkynnes på nytt når den er oversatt.

Oslo tingrett er ikke enig i dette forslaget. Krav om skriftlig oversettelse vil normalt innebære en forsinkelse, fordi det etter vår mening ikke er translatørkapasitet i Oslo som gjør det mulig å få oversatt dommene innen en uke. I tillegg mener vi at arbeidsgruppen undervurderer antallet domfelte som vil kreve dommen oversatt, slik at utgiftene til oversettelse vil bli høyere enn anslått av departementet.

Praksis i Oslo tingrett er at det innkalles tolk både i de saker hvor dom forkynnes i rettsmøte og ved fremmøteforkynning. Når dommen forkynnes i rettsmøte, oversettes dommen muntlig samtidig med at den leses opp, ofte med forsvarer til stede. Dommeren forsikrer seg om at domfelte har forstått dommen og orienterer om rettsmiddeladgangen. Ved fremmøteforkynning møter domfelte sammen med en tolk. Saksbehandler leser opp og forklarer domsresultatet for domfelte, samt orienterer om adgangen til bruk av rettsmidler. Deretter vil tolken oversette resten av dommen for domfelte. Oslo tingretts erfaring er at domfelte opplever disse fremgangsmåtene ved forkynnelse som tilfredsstillende. Den seksjonssjef i Oslo tingrett som har ansvar for fremmøteforkynningen, har opplyst at det ennå ikke har forekommet at noen har etterspurt en skriftlig oversettelse av dommen. Den domfelte har selvfølgelig også mulighet for å gjennomgå dommen på et senere tidspunkt sammen med sin forsvarer med tolk til stedet. Den praksis som er etablert er ikke i strid med EMK artikkel 6 (3)(e). Avgjørende i henhold til praksis fra EMD (Kamasinski v Østerike) er om domfelte i tilstrekkelig grad hadde forstått dommen, slik at han var i stand til å anke den i samråd med sin forvarer. Det vil selvfølgelig fortsatt være mulighet for å få en dom oversatt i de tilfeller det anses nødvendig for at vedkommende skal få en rettferdig rettergang i henhold til EMK artikkel 6.

Hensynet til domfeltes rettssikkerhet og vedkommendes krav på en rettferdig rettergang i henhold til EMK artikkel 6 må anses ivarettatt ved at en fellende dom oversettes muntlig. Hensynet til en effektiv straffesaksavvikling taler mot at det etableres en ordning som medfører forsinkelser i avviklingen av sakene. En hurtig straffesaksavvikling er også viktig av hensyn til rettssikkerheten.

Pkt. 6 - Oslo tingrett støtter forslaget om en fast ordning med lyd- eller videoopptak av forhandlingene. Det forutsettes at domstolene settes økonomisk i stand til å foreta de nødvendige investeringer til anskaffelse av funksjonelt teknisk utstyr.

Vi vil i denne sammenheng peke på de ekstra tekniske utfordringene opptak i forbindelse med simultantolkning medfører. Det er ikke tilstrekkelig med ett opptak av saken. Hvis det tolkes simultant, må man ta ett opptak av hvert språk parallelt. I saker hvor det tolkes på flere språk, blir det ytterligere ett opptak pr. språk. Dette vil medføre ekstra kostnader både til teknisk utstyr og lagring.

Pkt. 7 – Oslo tingrett støtter forslaget om at siktede/fornærmede skal ha krav på bistand fra tolk på det offentlige bekostning under samtale med offentlig oppnevnt forsvarer/ bistandsadvokat. For å sikre at fremmedspråklige ikke stilles dårligere enn norskspråklige i straffeforfølgningen, bør dette også gjelde i de tilfeller vedkommende ikke har krav på offentlig oppnevnt forsvarer/bistandsadvokat, men selv engasjerer dette.

Pkt. 11 - Forslaget er i tråd med praksis i Oslo tingrett. Vi er enig i at det bør lovfestes.

Pkt. 13 – Oslo tingrett er enig i at det offentlige bør dekke tolkeutgifter knyttet til siktedes gjennomgang av saksdokumentene.

Pkt 14 - Oslo tingrett mener det er viktig at et forelegg gjøres kjent for siktede på et språk vedkommende forstår. Det er nødvendig forutsetning for at han skal kunne ta stilling til om han bør vedta det eller ikke.

Pkt 15 - Det vises her til bemerkningen under pkt 11.

Pkt 16 - Oslo tingrett er enig i forslaget om at mottaker av muntlig ankeerklæring skal sørge for tolk når ankeerklæringen nedfelles, der siktede ikke forstår norsk.

Pkt 18 - Oslo tingrett er enig i at utgifter til tolk ikke regnes med ved fastsetting av saksomkostningene. Det vises til at fremmedspråklige ikke bør stilles dårligere enn norskspråklige i straffeforfølgningen.

Pkt 23 - Oslo tingrett er positiv til at det benyttes lyd eller videoopptak ved politiavhør av mistenkte og sentrale vitner. Opplesning fra avhør blir ofte benyttet som bevis i retten hvis tiltalte eller et vitne ikke lenger husker hva som har skjedd eller endrer forklaring. Det er derfor viktig å styrke notariteten av politiforklaringene gjennom slike opptak. Det forutsettes at politiet og domstolene har kompatible systemer for avspilling av opptakene.

Avslutningsvis vil vi gjerne bemerke at det vil være hensiktsmessig at en del standarddokumenter som benyttes i strafferettspleien oversettes til de vanligste minoritetsspråkene. Dette gjelder blant annet "Rettledning til domfelte", de standardbrev som benyttes ved innkalling til rettsmøter m.v.

Oslo tingrett


Geir Engebretsen
sorenskriver